

Zpět na média

Marta Švagrová: Hledám otázky pro svoje odpovědi

Pavel Vrba, básník, textař, libretista, narozen 16. 4. 1938 v Brně. Vystudoval střední školu technickou, pracoval jako projektant, od roku 1966 na volné noze. Autor více než dvou tisíc písňových textů a také básnických poem (např. Ahaswer či Mizející Praha), libret muzikálů Mazlíčci, Cikání jdou do nebe, Zahraj to znovu, Same, Povečeříme v posteli, 451 stupňů Fahrenheita. Přeložil pro Martu Kubišovou libreto muzikálu Líp se loučí v neděli. Autor knih Yveta Simonová a její osudoví muži a vzpomínkové A prošlo tu 60 plus 6 andělů. **V těchto dnech vychází sbírka textů Jasná zpráva a album téhož názvu.**

„Nikdy jsem k žádnému týmu nepatřil, jsem solitér a vždycky znovu se pouštím do boje s větrným mlýnem, který mám porazit.“

Hledám otázky pro svoje odpovědi, říká v rozhovoru pro Lidové noviny Pavel Vrba, který v pětadesáti počítá vlastní písňové texty na tisíce.

Jen čtyřicet interpretů se vešlo do knihy, která sumarizuje tvorbu Pavla Vrby. Během více než čtyřiceti let, po něž se muzikant, básník a textař lehké múze věnuje, by se jich však napočítalo mnohem víc. Některé jeho verše slyšíme léta takřka denně z rádií, některé pohltil čas, na některé jsme si nestačili zvyknout. Ty i ony vždycky přesně vystihují osobnost zpěváka: jsou jednoduché i složité, lehké i těžké ke zpívání, průzračné i temné, klidné i znepokojivé.

LN: Knížky, které vycházejí k vašim narozeninám, postihují dva póly vašeho psaní. Poema Ahaswer je vážný básnický útvar, Jasná zpráva je přehlídka písňových textů. Je to tak, že básně píšete pro potěšení a texty pro obživu?

Potěšení mám z obojího. Básničky jsem psal odjakživa, k textařině jsem přišel až s muzikou. Nejprve jsem byl hráčem v několika skupinách a teprve při tom jaksi vyplýnulo, že bych mohl psát slova pro jiné. Protože sám pro sebe jsem je psal stále, třeba na jídelní lístky v hospodě.

LN: Ale to jste ještě měl „seriózní“ zaměstnání jako projektant matematik v jistém výzkumném ústavu obráběcích strojů. Jak to šlo dohromady?

Mně matematika nevadila, naopak, myslím, že má v poezii leccos společného – způsob myšlení, filozofii. Nebránil jsem se průmyslovce, učení mi šlo a nikdo mi nezakazoval věnovat se knížkám nebo muzice. Rád jsem býval sám a hledal si otázky pro svoje odpovědi, jak říkávám. Dlouho jsem hrál na housle, snad docela dobře, ale jak jsem jednou zakopl o kytaru, housle jsem zahodil a bylo rozhodnuto. Pamatuju se, že jsem hrál třeba patnáct hodin. Dobrovolně, nikdo mě nenutil. V mládí jde zkrátka všechno samo.

LN: To jste ale musel nechat zaměstnání a dát se na volnou nohu. Tolik vás muzika lákala?

Od zaměstnání jsem se osvobodil v roce 1966 a měl jsem i důvod. Ačkoliv jsem se podílel na dvou vynálezech a třebaže jsem obstojně uměl anglicky, když se připravoval program pro obdobný ústav, jako byl náš, ale v Indii, o mně neuvažovali, zato učili spelovat různé spolehlivé soudruhy. Měl jsem svou muziku, tak jsem šel. První dva roky to znamenalo skoro hladomor, ale nikdy mě nenapadlo, že bych mohl nevyhrát. Prodával jsem do antikvariátu svoje milované knížky, protloukal se, přežil jsem to a pak najednou nastal ten den D, kdy jsem byl z nejhoršího venku.

LN: Začínal jste jako kytarista. V jakých kapelách?

Nejdřív to byly docela ortodoxní orchestry, tehdy letěl dixieland. Líbily se mi big bandy – Karel Vlach, Zdeněk Barták, kvílivé saxofony... V kapele Oty Rendly, která hrála ve Vltavě, byli špičkoví sólisté, mnozí potom uspěli v zahraničí. Tam jsem se učil psát texty. V rozhlase se nic takového nehrálo, tahle muzika se nevydávala, ale na zimním stadionu stávaly dlouhé fronty na Studio 5. Jeden fanda nám vyráběl nahrávky dixielandů z těch pár šustivých desek, co kdo sehnal. Měl zařízení, s jehož pomocí z černé desky tahal tu hudbu na rentgenové snímky. Když jsem pak hrál se Sputniky, pamatuju si, jak jeden maník sedával u přístroje a z Radia Luxembourg nahrával na magnetofon a dopisoval noty a slova. Oni už tenkrát střežili autorská práva, takže písničky buď nezačínaly, nebo nekončily...

LN: Kdy jste se z hráče stal autorem?

Když jsem se potkal se Sputniky, v jejich posledním období. Věděl jsem, že moje hraní má své meze a vyhovovalo mi kombinovat ho se psaním. Když člověk cítí muziku, je to výhoda.

Aspoň umím udělat frázi. Stačí mi pustit si hudbu jednou, napíšu text a pak ho už jen zkoriguju.

LN: Vaše první hvězdná autorská éra se váže k pojmům jako Matadors, Blue Effect, Synkopy, Olympic, Bohemie, Mahagon. Odtud vzešlo vaše označení za tvůrce české rockové poetiky?

U Olympiku spíš spolutvůrce. Byli tu přece Chrastina, Rytíř... S Olympikem jsem si prožil „svoje“ desetiletí v době, kdy už to chtěli rozpustit. Nabídl jsem jim normální písničky, měly olympikovský rukopis, ale staly se z nich šlágry, které znal a zná celý národ.

Něco docela jiného zas bylo psát pro Bohemii nebo Blue Effect a ostatní stejně orientované skupiny, pro něž jsem vytvořil autorská alba. Oni hráli hudbu, která se blížila možná Stravinskému nebo Schonbergovi, a na tu nemůžete psát „mám tě rád, měj mě ráda“. Byl to moderní art rock, větší celky, které směřovaly někam k moderní vážné hudbě. Tak se to nějak dobře propojilo, sešla se náročnější hudba s náročnějšími texty a mě až překvapilo, že je lidi tehdy znali. Že si zapamatují Jasnou zprávu, to není nic tak divného, ale u písně Kohoutek přátelství dokapává, to už je skoro zázrak, když lidi zpívají s sebou. A to jsem zažil.

LN: V knížce Jasná zpráva, která právě vychází, se najdou texty různorodé, vybrané tak, aby se daly číst i samostatně. Kromě hitů jsou tam věci pro leckoho překvapivé...

Je tam právě hodně těch rockových textů, kterých si dost vážím, protože odrážejí dobu a naše tehdejší pocity. Jinak můžete mít velmi dobrou píseň, ale oddělíte-li některý ze tří vektorů, které ji určují, neobstojí. Vždycky jde o kombinaci hudby, textu a interpreta. Zkusil jsem všechny způsoby. Většinou píšu na hudbu, ale někdy jsem se neohlížel na zpěváka ani na skladatele, napsal jsem si samostatný dobrý text, a výsledek byl bědný. Naopak se stane, že špatná slova mohou s muzikou dobře souznít. Dopředu to neodhadnete nikdy.

LN: Nevadí vám být autorem na zakázku?

Paradoxně čím horší byly doby, tím spíš jsem mohl něco ovlivnit, z pozadí inspirovat. Čím víc se showbiznys blížil komerci, tím častěji objednávka vypadá jako třeba zakázka na stavbu dálnice. Ne u jednotlivých lidí, spíš v týmech. Zvolí interpreta, dodají hudbu, někdy vyberou přesně, co mi vyhovuje, někdy se nestrefí, a když pak slyším celou desku, našel bych jiné melodie, které by odpovídaly mému stylu líp. Ale nikdy jsem k žádnému týmu nepatřil, jsem solitér a vždycky znovu se pouštím do boje s větrným mlýnem, který mám porazit. Píšu nekonečný příběh, nezačínám sloganem, pouštím z uzdy intuici, někdy napíšu úplně něco

jiného, než jsem myslel na začátku. Úletů už, po tolika letech zkušeností, nemůže být naštěstí zas tak moc.

LN: Dá se v tomto oboru vystačit jen s řemeslem?

Řemeslo je základ, bez kterého nemůžete jít dál. Na řemeslo bývali lidi pyšní, nová doba ale jako by se bez něj obešla. Zdá se, že kapele stačí dobrý manažer. Ale to je omyl, historie všechny zmetky jednou vymete, pozná, co je rozvrзанý stůl a co intarzovaná komoda.

LN: Pohybujete se v populární hudbě hodně dlouho a zažil jste všelijaké časy. Co pro vás mělo význam a co byste radši zapomněl?

Co mělo smysl, to se člověk dozví většinou až později, s odstupem. Kdysi, v době téměř úplné izolace, se stalo, že se tady rodily podobné věci, jaké se na druhém konci polokoule dařily jistě paní Mitchellové a jistému Dylanovi nebo Cohenovi. Neměli jsme srovnání, neviděli a neslyšeli jsme je, ale štválo nás na světě skoro totéž, co je. Dobře jsem se cítil v big beatu, přestože za to nebyly peníze a žádné body nám (kvůli tantiénám) v autorské organizaci nepřipisovali. Myslím, že obstojí i to, co jsme dělali s Petrem Novákem. Album Zpověď teď vyjde na CD. Stojím si za mnohým a za všechny zkušenosti jsem vděčný. Člověk může dojít až k „nehodnotě“, aby se mohl rychle vrátit zpátky k hodnotě. Nesmí se mu v ní ovšem zalíbit, to už by se nevyotal. Není těžké pochopit, čím byl ten normalizační hnus odpudivý, člověk ho musel prožívat víc opilý než střízlivý. Ale nemyslím si, že by se lidi, kteří něco za bolševika tvořili, měli dnes odstřelit. Narodili se do jiné doby a žili svůj život.

Marta Švagrová, Lidové noviny, 19. dubna 2003

[Zpět na začátek textu](#)